

Muhu Liha liikmete õppereis Walesi

Muhu Liha on varasemalt liikmete õppereise organiseerinud Soome ja Šotimaale. Seekord otsustasime külastada Walesi lamba- ja veiselihatootjaid ja tutvuda ka toodete turustamise süsteemiga. Meid võttis vastu organisatsioon Hybu Cig Cymru (HCC) ehk tõlgituna Walesi liha edendamine. HCC on loodud 2003 aastal riigiettevõtte eesmärgiga aidata talunikel kohalikkult toodetud lamba- ja veiseliha turustada. Walesis on kokku 4,6 miljonit põhikarja utte ja keskmine põhikarja suurus on ca 658 utte. Põhikarja lihaseis lehma on Walesis 168 000 ja keskmiselt on ühes põhikarjas 22 lehma. Võrdluseks kasvab Eestis ca 70 000 lammast ja 250 000 veist. Väga suur rõhk on eksporditurgude arendamisel.

Esimesel päeval külastasime Tyn Llwyfan farmis tegutsevat lamba- ja veisefarmerit Gareth Wyn Jones'i. Garethi pere on selles farmis lambaid ja veiseid kasvatanud juba 370 aastat. Sarnaseid talusid on piirkonnas mitmeid. Peamiselt kasvatatakse kohaliku Walesi mägilammast. Karjamaad on suured ja mägised. Mägilambaid ristatakse suuremate lihalammastega, et saada lihaks sobivaid loomi, mis on suurema kaaluga, kui mägilambad. Veistest kasvatatakse Herefordi tõuge, mis on pisut väiksemad, kui need mida me Eestis oleme harjunud nägema. Loomi peetakse aasta läbi väljas. Talveks tuuakse nad mägedest alla madalamatele karjamaadele. Oluliseks peetakse loodussõbralikku majandamist ja aeglaselt kasvanud liha. Paljusid töid tehakse ühiselt koos ümbritsevate taludega. Näiteks lammaste pügamist. Liha turustatakse ühise kaubamärgi Welsh lamb and beef all. Gareth kostitab meid ka imelise Walesi lambast valmistatud lõunasöögiga. Gareth on üli aktiivne sotsiaalmeedia kasutaja ja postitab lausa kuni 10 korda päevas oma farmi tegemistest.

Pealelõunal suundume pisut uhkemasse ja suuremasse farmi Rhug Estate, mille omanikuks on lord. Lisaks lammastele ja veistele kasvavad farmis ka kalkunid, toodetakse rohelist energiat ja ilutooteid. Farmis on ka talupood ja lihunikulett, kus saab osta värsket liha.

Järgmisel päeval suundusime Dolgellau karjaturule. Üle Walesi tegutseb kokku 36 karjaturgu ja loomade müük nii farmerite vahel, kui ka lihaks käibki peamiselt läbi karjaturgude.

Sellel päeval, kui meie karjaturgu külastasime, müüdi turul ca 600 lammast, kellest osad liikusid edasi farmidesse ja osad tapamajja.

Järgmisel päeval külastasime farmi Kehoe Countryside. Farmis kasvatatakse lambaid, veiseid ja hobuseid aga lisaks tegeletakse ka looduskaitsete töödega. Enda hooldatavatelt liigirikastelt karjamaadelt kogutakse taimede seemneid ja külvatakse neid näiteks maanteed äärtesse. Viiakse läbi erinevaid pärandkooslustega seotud koolitusi- näiteks kivisele pinnasele karjaaedade rajamine. Koolitusi pärandkoosluste teemal tehakse isegi Walesi ametnikele. Kehoe farmi omanikud osalevad ka pärandkoosluste toetusmeetmete väljatöötamise protsessis ja leidsime mitmeid ühiseid murekohti. Võib juhtuda, et Kehoe farmi omanikud külastavad lähiajal ka Muhu saart, et oma oskusi ja teadmisi edasi anda.

Õppereis oli hariv ja huvitav ja tänane Saarte Koostöökogu, kes aitas õppereisil teoks saada.

